

Väljaandja:	Riigikogu
Akti liik:	seadus
Teksti liik:	terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	01.07.2016
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	04.07.2017
Avaldamismärge:	RT I, 21.06.2016, 13

Eesti territooriumi haldusjaotuse seadus

Vastu võetud 22.02.1995

[RT I 1995, 29, 356](#)

jõustumine 27.03.1995, osaliselt 01.09.1995. a.

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
29.05.1996	RT I 1996, 42, 808	30.06.1996
24.11.1999	RT I 1999, 93, 833	25.12.1999
28.03.2002	RT I 2002, 34, 207	20.04.2002
28.06.2004	RT I 2004, 56, 399	25.07.2004
08.03.2006	RT I 2006, 14, 111	26.04.2006
16.09.2010	RT I 2010, 72, 543	01.01.2011
27.02.2013	RT I, 19.03.2013, 1	20.03.2013
19.02.2014	RT I, 13.03.2014, 2	23.03.2014
19.06.2014	RT I, 29.06.2014, 109	01.07.2014, Vabariigi Valitsuse seaduse § 107 ³ lõike 4 alusel asendatud ministrite ametinimetused alates 2014. aasta 1. juulil jõus olevast redaktsioonist.
18.02.2015	RT I, 23.03.2015, 3	01.07.2015
11.06.2015	RT I, 30.06.2015, 4	01.09.2015, osaliselt 01.07.2015
07.06.2016	RT I, 21.06.2016, 1	01.07.2016, osaliselt 01.01.2017, 2017. aastal kohaliku omavalitsuse volikogu valimiste tulemuste väljakuulutamise päeval ja 01.01.2018

1. peatükk Üldsätted

§ 1. Seaduse ülesanne

(1) Käesolevas seaduses sätestatakse Eesti territooriumi haldusjaotus, haldusterritoriaalse korralduse muutmise ning haldusüksuste piiride ja nimede muutmise alused ja kord.

(2) Eesti maismaa-, mere- ja õhupiiriga seonduvat reguleerib riigipiiri seadus.

§ 2. Eesti territooriumi haldusjaotus

(1) Eesti territooriumi haldusjaotus on Eesti territooriumi jaotus maakondadeks, valdadeks ja linnadeks.

(2) Maakonnas teostatakse seaduse alusel riiklikku haldamist maavanema ja valitsusasutuste poolt.

(3) Vallas ja linnas teostatakse omavalitsuslikku haldamist kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse §-des 3 ja 4 sätestatud alustel.

(4) Vallas ja linnas võib moodustada vastavalt osavaldu ja linnaosi seaduses sätestatud korras.

§ 2¹. Haldusterritoriaalne korraldus

(1) Haldusterritoriaalne korraldus on Eesti territooriumi jagunemine haldusüksusteks.

(2) Haldusüksus on haldusjaotusel põhinev, seaduse ja teiste õigusaktidega kindlaks määratud nime, liigi ja piiridega üksus, mille territooriumi ulatuses teostatakse riiklikku või omavalitsuslikku haldamist.
[RT I, 21.06.2016, 1- jõust. 01.07.2016]

§ 3. Haldusüksuste nimistu

(1) Haldusüksuste nimistu kinnitab ja selles teeb muudatusi [Vabariigi Valitsus](#).

(2) Haldusüksuste nimistu ja selles tehtud muudatused avaldatakse Riigi Teatajas.

§ 4. Haldusüksuse piiride kaardistamine

[Haldusüksuse piirid](#) kantakse riigi maakatastri kaardile.

§ 4¹. Maakonna piirid planeerimisseaduse tähenduses

Planeerimisseaduses sätestatud pädevuse ulatuses on maavanemal õigus koostada maakonnaplaneering nii maismaa kui ka avalike veekogude kohta, välja arvatud sise- ja territoriaalmere kohta.
[RT I, 23.03.2015, 3- jõust. 01.07.2015]

§ 5. Pealinn

Eesti Vabariigi pealinn on Tallinn.

§ 6. Asustusüksused

(1) Asustusüksused on asula ja asum.

(2) Vald jaguneb asulateks, milleks on külad, alevikud, alevid ja vallasisesed linnad.

(3) Linn haldusüksusena on samades piirides ka asula.

(4) Linn võib jaguneda asumiteks.

(5) Asustusüksuste liik, nimi ja lahkmejooned määratakse, lähtuvalt valla- või linnavolikogude taotlustest, [Vabariigi Valitsuse](#) poolt määratud alustel ja korras.

(5¹) Asustusüksuste nimistu maakondade ning neisse kuuluvate valdade ja linnade lõikes ning muudatused asustusjaotuses kehtestatakse [valdkonna eest vastutava ministri](#) määrusega.
[RT I 2006, 14, 111- jõust. 26.04.2006]

(6) Asustusüksused on arvestuse aluseks riiklikes toimingutes, sealhulgas statistika ja aadressisüsteemi korraldamisel ning registrite ja katastrite pidamisel.

[RT I, 21.06.2016, 1- alltoodud lõigete 1–5 sõnastus jõustub 2017. aastal kohaliku omavalitsuse volikogu valimiste tulemuste väljakuulutamise päeval]

(1) Vald ja linn jagunevad asustusüksusteks.

(2) Asustusüksused on asulad, milleks on linnad, külad, alevikud ja alevid.

(3) Linn haldusüksusena on samades piirides ka asula. Kui haldusüksusena linna haldusterritooriumil asub linn asustusüksusena, mille piir ei lange haldusüksuse piiridega kokku, siis ei ole linn haldusüksusena käsitletav asulana.

(4) [Kehtetu - RT I, 21.06.2016, 1- jõustub 2017. aastal kohaliku omavalitsuse volikogu valimiste tulemuste väljakuulutamise päeval]

(5) Asustusüksuste liigi, nime ja lahkmejoonte määramise alused ja korra kehtestab [Vabariigi Valitsus](#) määrusega.

2. peatükk

Haldusterritoriaalse korralduse ning haldusüksuste piiride ja nime muutmine

§ 7. Haldusterritoriaalse korralduse ning haldusüksuste piiride ja nime muutmise alused

(1) Haldusterritoriaalse korralduse muutmine on uue haldusüksuse moodustamine või haldusüksuste arvu vähenemine.

(2) Haldusüksuste piiride muutmine käesoleva seaduse tähenduses on piiride muutmine järgmistel juhtudel:
1) territooriumiosa ühe haldusüksuse koosseisust teise haldusüksuse koosseisu arvamisel;
2) [haldusüksuste piiride korrigeerimisel](#) vastavalt maakorraldus- ja ehitusplaneerimisvajadustele.

(3) Haldusterritoriaalse korralduse muutmise maakondade osas algatab Vabariigi Valitsus.

(4) Haldusterritoriaalse korralduse muutmise valdade ja linnade osas, samuti valla või linna piiride ja nime muutmise algatab Vabariigi Valitsus või asjaomane volikogu. Haldusterritoriaalse korralduse muutmise võib algatada, kui muudatuse tulemusena koosneks moodustuv kohaliku omavalitsuse üksus ühist piiri omavatest haldusterritooriumidest.

[RT I, 19.03.2013, 1- jõust. 20.03.2013]

(4¹) Haldusterritoriaalse korralduse muutmise võib algatada saartel asuvate kohaliku omavalitsuse üksuste osas ka juhul, kui muudatuse tulemusena koosneks moodustuv kohaliku omavalitsuse üksus ühise piirita haldusterritooriumidest. Teineteisega mittepiirnevate valdade ja linnade haldusterritoriaalse korralduse muudatusega ei või kaasned negatiivset mõju käesoleva paragrahvi lõikes 5 sätestatud asjaoludele.

[RT I, 19.03.2013, 1- jõust. 20.03.2013]

(5) Haldusterritoriaalse korralduse muutmise algatamisel arvestatakse järgmisi asjaolusid:

- 1) ajaloolist põhjendatust;
- 2) mõju elanike elutingimustele;
- 3) elanike ühtekuuluvustunnet;
- 4) mõju avalike teenuste osutamise kvaliteedile;
- 5) mõju haldussuutlikkusele;
- 6) mõju demograafilisele situatsioonile;
- 7) mõju transpordi ja kommunikatsiooni korraldusele;
- 8) mõju ettevõtluskeskkonnale;
- 9) mõju hariduslikule olukorrale;
- 10) omavalitsusüksuse organisatsiooniliselt ühtse teenusepiirkonnana toimimist.

[RT I, 19.03.2013, 1- jõust. 20.03.2013]

(6) Vabariigi Valitsuse algatatud haldusterritoriaalse korralduse ning haldusüksuste piiride ja nime muutmise kaasnivad kulud kaetakse riigieelarvest kooskõlas riigieelarve seaduse § 58 lõike 3 alusel kehtestatud korraga selleks ettenähtud vahenditest Vabariigi Valitsuse määratud ulatuses ja korras, välja arvatud haldusterritoriaalse korralduse muutmise puhul, millega seotud kulude katteks eraldatakse riigieelarvest toetust kohaliku omavalitsuse üksuste ühinemise soodustamise seaduse alusel.

[RT I, 13.03.2014, 2- jõust. 23.03.2014]

(7) Haldusterritoriaalse korralduse ja haldusüksuste piiride muutmisel selgitatakse küsitluse teel välja asjaomase kohaliku omavalitsuse üksuse elanike arvamus haldusterritoriaalse korralduse ja haldusüksuste piiride muutmise kohta. Arvamust küsitakse elanike küsitluse ajaks vähemalt 16-aastaseks saanud elanikelt, kes elavad püsivalt asjaomase kohaliku omavalitsuse üksuse maa-alal ja kelle elukoha aadressiandmed on kantud Eesti rahvastikuregistrisse, kooskõlas järgmiste alustega:

- 1) haldusterritoriaalse korralduse muutmisel korraldatakse elanike arvamuse väljaselgitamine kõigis asjaomastes omavalitsusüksustes;
- 2) territooriumiosa ühe haldusüksuse koosseisust teise haldusüksuse koosseisu arvamisel korraldatakse elanike arvamuse väljaselgitamine asjaomasel territooriumiosal asustusüksuste kaupa;
- 3) haldusüksuste piiride korrigeerimisel vastavalt maakorraldus- ja ehitusplaneerimisvajadustele elanike arvamuse väljaselgitamist üldjuhul ei toimu, vajaduse korral selgitatakse vaid asjaomaste elanike arvamus;
- 4) välja võib selgitada ka nende valla või linna territooriumil asuva kinnisasja ja eluruumi kui vallasasja omanike arvamuse, kes ei ole selle valla või linna elanikud.

[RT I, 21.06.2016, 1- jõust. 01.07.2016]

(7¹) Käesoleva paragrahvi lõikes 7 nimetatud elanike arvamuse väljaselgitamiseks korraldatavast küsitlusest ei võta osa isik, kes on:

- 1) valimisõiguse tähenduses teovõimetuks tunnistatud
- 2) kohtu poolt süüdi mõistetud ja kannab karistust kinnipidamiskohas.

[RT I, 21.06.2016, 1- jõust. 01.07.2016]

(8) Haldusterritoriaalse korralduse ja haldusüksuse piiride muutmisega kaasneva elanike arvamuse väljaselgitamise ulatuse ja korra kehtestab [Vabariigi Valitsus](#) määrusega.
[RT I, 21.06.2016, 1- jõust. 01.07.2016]

§ 7¹. Haldusterritoriaalse korralduse ning haldusüksuste piiride ja nime muutmise otsustamine ning valla ja linna maakondliku kuuluvuse ja liigi muutmine

[RT I, 21.06.2016, 1- jõust. 01.07.2016]

(1) Haldusterritoriaalse korralduse muutmise maakondade osas otsustab Riigikogu.
[RT I 1996, 42, 808- jõust. 30.06.1996]

(2) Haldusterritoriaalse korralduse muutmise valdade ja linnade osas otsustab [Vabariigi Valitsus](#).
[RT I 1996, 42, 808- jõust. 30.06.1996]

(3) Haldusüksuse piiride muutmise otsustab [Vabariigi Valitsus](#). Haldusüksuse piiride korrigeerimise maakorraldus- ja ehitusplaneerimisvajadustest lähtuvalt otsustab Vabariigi Valitsuse poolt volitatud valitsusasutus.
[RT I 1996, 42, 808- jõust. 30.06.1996]

(4) Haldusüksuse nime muutmise otsustab [Vabariigi Valitsus](#).
[RT I 1996, 42, 808- jõust. 30.06.1996]

(5) Valla või linna maakondliku kuuluvuse muutmise otsustab [Vabariigi Valitsus](#).
[RT I 1996, 42, 808- jõust. 30.06.1996]

(6) Valla või linna haldusüksuse liigi muutmise otsustab [Vabariigi Valitsus](#).
[RT I, 21.06.2016, 1- jõust. 01.07.2016]

§ 8. Haldusterritoriaalse korralduse ja haldusüksuste piiride muutmine valdade ja linnade osas Vabariigi Valitsuse algatusel

(1) Vabariigi Valitsus algatab korraldusega haldusterritoriaalse korralduse või piiride muutmise mitte hiljem kui üks aasta enne kohaliku omavalitsuse volikogu korralisi valimisi, tehes maavanema kaudu vastava ettepaneku asjaomasele valla või linna volikogule (edaspidi *volikogu*). Ettepanekus märgitakse selle kohta arvamuse esitamise tähtaeg, mis ei või olla lühem kui kolm kuud. Tähtpäevaks vastamata jätmisel loetakse ettepanek vastuvõetuks.

(2) Vabariigi Valitsus lisab ettepanekule:

- 1) seletuskirja, milles peab olema märgitud haldusterritoriaalse korralduse või piiride muutmise vajaduse põhjendus;
- 2) haldusterritoriaalse korralduse muutmisel kaardi koos piirikirjeldusega;
- 3) piiride muutmisel kaardi asjaomase territooriumiosa kohta piirikirjeldusega.

(3) Volikogu ülesanded käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud Vabariigi Valitsuse ettepaneku saamisel on järgmised:

1) esitada maavanemale otsuse vormis põhjendatud arvamus Vabariigi Valitsuse ettepaneku kohta selles märgitud tähtpäevaks;

1¹) korraldada selle valla või linna elanike arvamuse väljaselgitamine ja esitada maavanemale volikogu kinnitatud andmed valla- või linnaelanike arvamuse väljaselgitamise kohta koos käesoleva lõike punktis 1 nimetatud otsusega;

[RT I, 21.06.2016, 1- jõust. 01.07.2016]

2) leppida hiljemalt neli kuud enne volikogu korralisi valimisi teiste asjaomaste volikogudega kokku haldusterritoriaalse korralduse või piiride muutmise kaasnevate võimalike organisatsiooniliste, eelarveliste ja muude varalisi kohustusi ja õigusi käsitlevate küsimuste lahendamine ning uue omavalitsusüksuse põhimääruse ja teiste õigusaktide vajalike muudatuste ettevalmistamine;

3) teostada hiljemalt 120 päeva enne uue volikogu valimisi koostöös asjaomaste volikogudega kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduses sätestatud valimistoimingud.

(4) Maavanema ülesanded käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud Vabariigi Valitsuse ettepaneku saamisel on järgmised:

1) esitada Vabariigi Valitsuse ettepanek haldusterritoriaalse korralduse või piiride muutmise kohta viivitamatult pärast selle saamist asjaomastele volikogudele;

2) esitada volikogu arvamus koos käesoleva paragrahvi lõikest 3 tuleneva dokumentatsiooni ja omapoolse seisukohaga Rahandusministeeriumile kümne päeva jooksul asjaomaste volikogude otsuste saamisest arvates;
[RT I, 30.06.2015, 4- jõust. 01.09.2015]

3) nõustada asjaomaseid volikogusid kokkulepete sõlmimisel ning haldusterritoriaalse korralduse ja piiride muutmise seaduse seadusega seonduvate vaidlusaluste küsimuste lahendamisel.

[RT I, 19.03.2013, 1- jõust. 20.03.2013]

(5) Rahandusministeeriumil on õigus nõuda maavanemalt täiendavaid toiminguid, selgitusi ja materjale seoses käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud Vabariigi Valitsuse korralduse rakendamisega.

[RT I, 30.06.2015, 4- jõust. 01.09.2015]

§ 8¹. Piiride muutmise valdade ja linnade osas volikogu algatusel

(1) Piiride muutmist sooviv volikogu esitab otsusena vormistatud ettepaneku teistele asjaomastele volikogudele.

(2) Ettepaneku saanud volikogu esitab ettepaneku teinud volikogule kahe kuu jooksul ettepaneku saamisest arvates otsuse piiride muutmise algatamisega nõustumise või sellest keeldumise kohta. Piiride muutmise algatamisest keeldumise otsus peab olema põhjendatud.

(3) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud otsused edastatakse maavanemale ja Rahandusministeeriumile kümne päeva jooksul pärast nende vastuvõtmist.
[RT I, 30.06.2015, 4- jõust. 01.09.2015]

(3¹) Maavanem nõustab asjaomaseid volikogusid kokkulepete sõlmimisel ja piiride muutmise seonduvate vaidlusaluste küsimuste lahendamisel.
[RT I, 19.03.2013, 1- jõust. 20.03.2013]

(4) Rahandusministeeriumil on õigus teha asjaomastele volikogudele ettepanek esitada piiride muutmise ettepanek kohaliku omavalitsuse üksusele, kelle piiride muutmise on otstarbekas, arvestades käesoleva seaduse § 7 lõikes 5 sätestatud asjaolusid.
[RT I, 30.06.2015, 4- jõust. 01.09.2015]

(5) Kui mõni asjaomane volikogu ei nõustu piiride muutmise või peab küsimuste lahendamist ebapiisavaks, lõpetatakse vastav menetlus.

(6) Piiride muutmise algatamisega nõustumisel tagab iga asjaomane valla- või linnavalitsus:

- 1) [kehtetu -RT I, 21.06.2016, 1- jõust. 01.07.2016]
- 2) piiride muutmise kaasnevate põhimääruse ja teiste õigusaktide muudatuste ettevalmistamise;
- 3) piiride muutmise kaasnevate organisatsiooniliste ning eelarveliste ja muude varalisi kohustusi ja õigusi käsitlevate küsimuste lahendamise;
- 4) läbirääkimiste protsessi läbipaistvuse ja avalikustamise;
- 5) elanike arvamuse väljaselgitamise asjaomasel territooriumiosal asustusüksuste kaupa.

(7) Asjaomane volikogu teeb otsuse piiride muutmise taotluse kohta pärast kõigi käesoleva paragrahvi lõikes 6 nimetatud küsimuste lahendamist.

(8) Piiride muutmisel esitavad asjaomased volikogud maavanemale:

- 1) volikogu otsuse piiride muutmise taotlemise kohta;
- 2) seletuskirja, milles peab olema märgitud piiride muutmise vajaduse põhjendus ning ühe omavalitsusüksuse koosseisust teise omavalitsusüksuse koosseisu arvatava territooriumiosa suurus (pindala) ja alaliste elanike arv;
- 3) valla või linna, mille piiride muutmist taotletakse, maakatastrikaardi (valdade puhul mõõtkavas 1:10 000 ning linnade ja teiste tiheasustusega alade puhul mõõtkavas 1:2000), kuhu on märgitud nii haldusüksuse senine kui ka kavandatav piir koos piirimuudatustega, ning kavandatava piiri kirjelduse koos piiripunktide koordinaatidega;
- 4) volikogu kinnitatud andmed valla- või linnaelanike arvamuse väljaselgitamise kohta, kus on näidatud arvamusuuringu läbiviimise aeg ja koht, haldusüksuse täisealiste alaliste elanike arv ja arvamust avaldanud elanike arv ning arvamusuuringu tulemused;
- 5) [kehtetu -RT I, 21.06.2016, 1- jõust. 01.07.2016]
- 6) volikogu otsuse piiride muutmise kaasnevate põhimääruse ja teiste õigusaktide muudatuste kohta;
- 7) volikogu otsuse piiride muutmise kaasnevate organisatsiooniliste ning eelarveliste ja muude varalisi kohustusi ja õigusi käsitlevate küsimuste lahendamise kohta;
- 8) volikogule esitatud ettepanekud ja vastuväited ning õiend, milles näidatakse nende saabumise kuupäev, esitaja ja volikogus läbivaatamise tulemus. Kui volikogu edastas küsimuse lahendamiseks asjaomasele valla- või linnavalitsusele, asutusele või ametiisikule, näidatakse õiendis ka selle tegevuse tulemus.

(9) Kui valla või linna piiride muutmise kaasneb maakondade piiride muutmise, esitatakse dokumentatsioon koos kaardimaterjaliga kõigile asjaomastele maavanematele.

(10) Volikogu otsus piiride muutmise taotlemise kohta avalikustatakse hiljemalt maavanemale esitamise päeval. Territooriumi ühe haldusüksuse koosseisust teise haldusüksuse koosseisu arvamisel esitatakse maavanemale volikogu otsus nõutava dokumentatsiooniga hiljemalt kuus kuud enne kohaliku omavalitsuse volikogu korraliste valimiste päeva.

(11) Maavanem esitab piiride muutmise taotluse koos nõutava dokumentatsiooni ja omapoolse arvamusega Rahandusministeeriumile kümne päeva jooksul nende laekumisest arvates.
[RT I, 30.06.2015, 4- jõust. 01.09.2015]

(12) [Kehtetu -RT I, 21.06.2016, 1- jõust. 01.07.2016]

(13) Rahandusministeeriumil on õigus nõuda maavanemalt ja asjaomastelt volikogudelt täiendavaid andmeid ettepanekute ja vastuväidete läbivaatamiseks või ekspertiisideks.
[RT I, 30.06.2015, 4- jõust. 01.09.2015]

§ 9. Haldusterritoriaalse korralduse muutmine valdade ja linnade osas volikogu algatusel

(1) Haldusterritoriaalse korralduse muutmist sooviv volikogu esitab otsusena vormistatud ettepaneku läbirääkimiste alustamiseks haldusterritoriaalse korralduse muutmise üle teistele asjaomastele volikogudele.
[RT I, 19.03.2013, 1- jõust. 20.03.2013]

(2) Ettepaneku saanud volikogu esitab ettepaneku teinud volikogule kahe kuu jooksul ettepaneku saamisest arvates otsuse haldusterritoriaalse korralduse muutmise üle läbirääkimiste alustamisega nõustumise või sellest keeldumise kohta. Haldusterritoriaalse korralduse muutmise üle läbirääkimiste alustamisest keeldumise otsus peab olema põhjendatud.
[RT I, 19.03.2013, 1- jõust. 20.03.2013]

(3) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud otsused edastatakse maavanemale ja Rahandusministeeriumile kümne päeva jooksul pärast nende vastuvõtmist.
[RT I, 30.06.2015, 4- jõust. 01.09.2015]

(3¹) Maavanem nõustab asjaomaseid volikogusid kokkulepete sõlmimisel ja haldusterritoriaalse korralduse muutmise seonduvate vaidlusaluste küsimuste lahendamisel.
[RT I, 19.03.2013, 1- jõust. 20.03.2013]

(4) Rahandusministeeriumil on õigus teha asjaomastele volikogudele ettepanek esitada haldusterritoriaalse korralduse muutmise ettepanek kohaliku omavalitsuse üksusele, kelle haldusterritoriaalse korralduse muutmise on otstarbekas, arvestades käesoleva seaduse § 7 lõikes 5 sätestatud asjaolusid.
[RT I, 30.06.2015, 4- jõust. 01.09.2015]

(5) Kui mõni asjaomane volikogu ei nõustu haldusterritoriaalse korralduse muutmise või peab küsimuste lahendamist ebapiisavaks, lõpetatakse selle valla või linna osas vastav menetlus.
[RT I, 19.03.2013, 1- jõust. 20.03.2013]

(6) Haldusterritoriaalse korralduse muutmise algatamisega nõustumisel tagab iga asjaomane valla- või linnavalitsus:

- 1) [kehtetu -RT I, 21.06.2016, 1- jõust. 01.07.2016]
- 2) läbirääkimiste protsessi läbipaistvuse ja avalikustamise;
- 3) selle valla või linna elanike arvamuse väljaselgitamise.

(7) Asjaomane volikogu teeb otsuse haldusterritoriaalse korralduse muutmise taotlemise kohta pärast kõigi käesoleva paragrahvi lõikes 6 nimetatud küsimuste lahendamist.

(8) Valimisringkondade ja -jaoskondade, samuti valla või linna valimiskomisjoni moodustamist ning volikogu liikmete arvu käsitlevad samased otsused võetakse asjaomaste omavalitsusorganite poolt vastu kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seadusega sätestatud korras vastavalt taotletavale haldusterritoriaalsele korraldusele. Nimetatud otsuste jõustumise ajana sätestatakse **Vabariigi Valitsuse** haldusterritoriaalset korraldust muutva määruse jõustumise aeg.
[RT I, 21.06.2016, 1- jõust. 01.07.2016]

(9) Haldusterritoriaalse korralduse muutmisel esitab asjaomane volikogu maavanemale:

- 1) volikogu otsuse haldusterritoriaalse korralduse muutmise taotlemise kohta;
- 2) käesoleva paragrahvi lõikes 8 nimetatud otsused;
- 3) volikogu kinnitatud andmed valla- või linnaelanike arvamuse väljaselgitamise kohta, kus on näidatud elanike küsitluse läbiviimise aeg ja koht, haldusüksuse vähemalt 16-aastaste elanike arv ja küsitluses osalenud elanike arv ning küsitluse tulemused;
[RT I, 21.06.2016, 1- jõust. 01.07.2016]
- 4) [kehtetu -RT I, 21.06.2016, 1- jõust. 01.07.2016]
- 5) asjaomasele volikogule esitatud ettepanekud ja vastuväited;
- 6) otsuse ühinemislepingu ja selle lisade kinnitamise kohta ning ühinemislepingu koos lisadega kümne päeva jooksul pärast otsuse vastuvõtmist.

(10) Kui haldusterritoriaalse korralduse muutmise kaasneb mõne haldusüksuse piiride muutmine, esitatakse piiride muutmise dokumentatsioon vastavalt käesoleva seaduse § 8¹ lõikes 8 ja §-s 9¹ sätestatud.

(11) Kui haldusterritoriaalse korralduse muutmise kaasneb maakondade piiride muutmine, esitatakse dokumentatsioon koos kaardimaterjaliga kõigile asjaomastele maavanematele.

(12) Volikogu otsus haldusterritoriaalse korralduse muutmise taotlemise kohta avalikustatakse hiljemalt maavanemale esitamise päeval. Haldusterritoriaalse korralduse muutmisel esitatakse maavanemale volikogu otsus nõutava dokumentatsiooniga hiljemalt kuus kuud enne volikogu korraliste valimiste päeva.

(13) Maavanem esitab haldusterritoriaalse korralduse muutmise taotluse koos nõutava dokumentatsiooni ja omapoolse arvamusega Rahandusministeeriumile kümne päeva jooksul nende laekumisest arvates.
[RT I, 30.06.2015, 4- jõust. 01.09.2015]

(14) Rahandusministeeriumil on õigus nõuda maavanemalt ja asjaomastelt volikogudelt täiendavaid andmeid ettepanekute ja vastuväidete läbivaatamiseks või ekspertiisideks.
[RT I, 30.06.2015, 4- jõust. 01.09.2015]

§ 9¹. Ühinemisleping

(1) Kohaliku omavalitsuse üksuste ühinemise korral korraldavad ühinevate kohaliku omavalitsuse üksuste volikogud ühinemislepingu koostamise, kus sätestatakse:

- 1) omavalitsusüksuse nimi, liik ja sümboolika;
[RT I, 21.06.2016, 1- jõust. 01.07.2016]
- 2) haldusterritoriaalse korralduse muutmise kaasnevate põhimääruste ja teiste õigusaktide muutmine;
- 3) õigusaktide kehtivus (kuni uute õigusaktide kehtestamiseni kehtivad senised õigusaktid edasi sellel territooriumil, kus nad olid kehtestatud);
- 4) arengukavade kehtivus;
- 5) ametiasutuste ja nende hallatavate asutuste struktuuride ja töötajatega seotud küsimused;
- 6) haldusterritoriaalse korralduse muutmise kaasnevate võimalike organisatsiooniliste ning eelarveliste ja muude varalisi kohustusi ja õigusi käsitlevate küsimuste lahendamise;
- 6¹) osavalla või linnaosa moodustamine;
[RT I, 21.06.2016, 1- jõust. 01.07.2016]
- 6²) moodustatavate valimisringkondade arv;
[RT I, 21.06.2016, 1- jõust. 01.07.2016]
- 6³) moodustatava omavalitsusüksuse volikogu liikmete arv;
[RT I, 21.06.2016, 1- jõust. 01.07.2016]
- 7) ühinemislepingu kehtivuse tähtaeg;
- 8) muud vajalikuks peetavad küsimused.

(1¹) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 1 nimetatud omavalitsusüksuse poolt kasutusele võetava sümboolika kohta tuleb enne sümboolika kokkuleppimist küsida Riigikantselei arvamust.
[RT I, 21.06.2016, 1- jõust. 01.07.2016]

(2) Ühinemislepingule lisatakse:

- 1) seletuskiri, milles peab olema märgitud haldusterritoriaalse korralduse muutmise vajaduse põhjendus, territooriumi suurus (pindala) ja alaliste elanike arv;
- 2) haldusterritoriaalse korralduse muutmise otsustanud valdade või linnade majandusaasta auditeeritud aruanded;
- 3) ühineva omavalitsusüksuse kaart mõõtkavas 1:50 000, kuhu on märgitud ühinemist taotlevate omavalitsusüksuste senised piirid ja uue ühinenud omavalitsusüksuse piir. Kui omavalitsusüksused ei ühine tervikuna või kaasneb ühinemisega mõne omavalitsusüksuse territooriumiosa ühinemine, siis lisatakse kaardile piirikirjeldus koos piirikoordinaatide äratoomisega selle piirilõigu kohta, mis ei kattu omavalitsusüksuse seniste piiridega.

(3) Kui omavalitsusüksus kavatseb kohaliku omavalitsuse üksuste ühinemise soodustamise seaduse § 6 lõikes 1 nimetatud ühinemistoetust kasutada investeeringute finantseerimiseks, tuleb ühinemislepingule lisada haldusterritoriaalse korralduse muutmise kaasnevate investeeringute tegemise vajaduse põhjendus ja eelarve.

(4) Ühinemisleping ja selle lisad pannakse avalikkusele tutvumiseks välja, tagades avalikkusele nimetatud dokumentidega tutvumise võimaluse ning määrates ettepanekute ja vastuväidete esitamise tähtaja, mis ei või olla lühem kui kolm nädalat väljapaneku algusest arvates.

(5) Ühinemislepingule lisatakse volikogule esitatud ettepanekud ja vastuväited ning õiend, milles näidatakse nende saabumise kuupäev, esitaja ja volikogus läbivaatamise tulemus.

(6) Ühinemisleping ja selle lisad kinnitatakse asjaomase volikogu otsusega. Kui haldusterritoriaalse korralduse muutmise kaasneb mõne haldusüksuse piiride muutmine, kinnitab ühinemislepingu ja selle lisad ka selle valla või linna volikogu, mille piire muudetakse. Kui selle valla või linna volikogu, mille piire muudetakse, ei kinnita ühinemislepingut, lõpetatakse menetlus valla või linna piiride muutmise osas.

(7) Pärast ühinemislepingu kinnitamist volikogude poolt avalikustatakse see koos lisadega valla või linna veebilehel. Ühinemisleping avaldatakse Riigi Teatajas.
[RT I 2004, 56, 399- jõust. 25.07.2004]

§ 9². Õigusvõime ja õigusjärglus

(1) Haldusterritoriaalse korralduse muutmise tulemusena moodustuval kohaliku omavalitsuse üksusel tekib õigusvõime kohaliku omavalitsuse volikogu valimiste tulemuste väljakuulutamise päeval.

(2) Ühinemise tulemusena kohaliku omavalitsuse üksuse moodustamisel ühinev kohaliku omavalitsuse üksus kui avalik-õiguslik juriidiline isik lõpeb. Ühinemise tulemusena moodustunud kohaliku omavalitsuse üksus on ühinenud kohaliku omavalitsuse üksuste üldõigusjärglane.

(3) Liitumise tulemusena kohaliku omavalitsuse üksuse reorganiseerimisel lõpetatakse ainult liituv kohaliku omavalitsuse üksus kui avalik-õiguslik juriidiline isik. Kohaliku omavalitsuse üksus, kellega liitunud kohaliku omavalitsuse üksus liideti, on liitunud kohaliku omavalitsuse üksuse üldõigusjärglane.

[RT I, 21.06.2016, 1- jõust. 01.07.2016]

§ 10. Haldusterritoriaalse korralduse muudatuste rakendumine

(1) Vabariigi Valitsuse määrus haldusterritoriaalse korralduse muutmise kohta jõustub Riigi Teatajas avaldamisele järgneval päeval, kuid mitte hiljem kui 90 päeva enne kohaliku omavalitsuse volikogu korraliste valimiste päeva. Kohaliku omavalitsuse volikogu valimised ja selleks vajalikud valimistoimingud viiakse läbi kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduse alusel vastavalt määrusega kehtestatavale haldusterritoriaalsele korraldusele.

(2) Haldusterritoriaalse korralduse ning sellest tulenev haldusüksuste nimistu muudatus valdade ja linnade osas jõustub vastavalt kehtestatavale haldusterritoriaalsele korraldusele toimunud kohaliku omavalitsuse volikogu valimistulemuste väljakuulutamise päeval.

(3) Haldusterritoriaalse korralduse muutmise kohta Vabariigi Valitsuse antud määruse jõustumise päevast alates kuni valimistulemuste väljakuulutamise päevani võivad asjaomased volikogud varalisi kohustusi, mis ei ole kaetud jooksva aasta eelarvega, võtta ainult vastastikuse konsensuse korras.

(4) Volikogude valimistulemuste väljakuulutamise päevast alates jõustuvad käesoleva seaduse § 9¹alusel sõlmitud ühinemisleping ning endiste volikogude kokkulepped käesoleva seaduse § 8 lõike 3 punktis 2 sätestatud küsimuste lahendamise kohta.

[RT I 2004, 56, 399- jõust. 25.07.2004]

§ 11. Osavalla ja linnaosa piiride muutmine

(1) Osavalla ja linnaosa piiride muutmise algatamine toimub kohaliku omavalitsuse korralduse seaduses osavalla ja linnaosa moodustamiseks ettenähtud korras.

(2) Osavalla või linnaosa piiride muutmise otsustab volikogu.

§ 12. Haldusüksuse nime muutmine

(1) Valla või linna nime muutmise taotlemiseks võtab kohaliku omavalitsusüksuse volikogu vastu motiveeritud otsuse.

(2) Asjaomane volikogu esitab maavanemale:

1) volikogu otsuse nime muutmise taotlemise kohta;
2) seletuskirja, milles peab olema märgitud nime muutmise vajaduse põhjendus lähtuvalt kohalikest ajaloolistest, geograafilistest, looduslikest ja muudest tingimustest ning võttes arvesse vastava valla või linna elanike soovi.

(3) Maavanem esitab käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud otsused ja dokumendid koos omapoolse arvamusega Rahandusministeeriumile ühe kuu jooksul otsuse laekumisest arvates.

[RT I, 30.06.2015, 4- jõust. 01.09.2015]

(4) Vallale või linnaleei või anda mõne muu valla või linna nime.

§ 13. Osavalla ja linnaosa nime muutmine

(1) Osavalla ja linnaosa nime muutmise algatamine toimub kohaliku omavalitsuse korralduse seaduses osavalla ja linnaosa moodustamiseks ettenähtud korras.

(2) Osavalla või linnaosa nime muutmise otsustab volikogu.

3. peatükk

Lõppsätted

§ 14. Haldusüksuse piiride tähistamine

(1) Haldusüksuse piirid tähistatakse [Vabariigi Valitsuse](#) poolt kehtestatud korras.

(2) Haldusüksuse piiride teetähistussüsteemi ja selle rakendamise korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#).

[RT I 2006, 14, 111- jõust. 26.04.2006]

§ 14¹. Rakendussätted

(1) Haldusterritoriaalse korralduse muutmise algatanud omavalitsusüksused, kelle kohta ei ole Vabariigi Valitsus andnud käesoleva seaduse § 10 lõikes 1 nimetatud määrust, edastavad haldusterritoriaalse korraldusega seonduva dokumentatsiooni Siseministeeriumile ja maavanemale kümne päeva jooksul kohaliku omavalitsuse üksuste ühinemise soodustamise seaduse jõustumisest arvates ning sõlmivad ühinemislepingu vastavalt käesoleva seaduse §-le 9¹.

(2) Haldusterritoriaalse korralduse muutmise käigus moodustunud omavalitsusüksuse volikogu valimiste tulemuste väljakuulutamise päevast kuni eelarveaasta lõpuni jäävaks perioodiks ei võeta vastu ühinemise käigus moodustunud kohaliku omavalitsuse üksuse jaoks uut eelarvet, välja arvatud käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud juhul. Ühinenud omavalitsusüksused jätkavad eraldiseisvalt vastuvõetud eelarvete täitmist.

(3) Kui haldusterritoriaalse korralduse muutmise käigus moodustunud omavalitsusüksuse volikogu valimiste tulemused kuulutatakse välja hiljemalt 28. veebruaril, võib volikogu võtta ühinemise aastaks vastu ühinemise käigus moodustunud omavalitsusüksuse eelarve. Ühinenud omavalitsusüksuste volikogude menetluses olnud eelarve eelnõude eelarveosad liidetakse rida-realt ja eelnõust jäetakse välja ühinenud omavalitsusüksuste vahelised tehingud.

[RT I 2010, 72, 543- jõust. 01.01.2011]

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud muudatuste puhul ei rakendata kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse § 23 lõikes 1 sätestatud eelarve eelnõu muudatusettepanekutele esitatavaid nõudeid.

[RT I 2010, 72, 543- jõust. 01.01.2011]

(4¹) Ühinenud kohaliku omavalitsuse üksuste õigusaktid kehtivad kuni haldusterritoriaalse korralduse muutmise tulemusena moodustunud kohaliku omavalitsuse üksuse õigusaktide kehtestamiseni selle kohaliku omavalitsuse üksuse territooriumil, kus need valdade ja linnade ühinemiseni kehtisid.

[RT I, 21.06.2016, 1- jõust. 01.07.2016]

(4²) Haldusterritoriaalse korralduse muutmise tulemusena moodustunud kohaliku omavalitsuse üksuse volikogu kehtestab valla või linna põhimääruse kuue kuu jooksul volikogu valimiste tulemuste väljakuulutamise päevast arvates ning uue põhimääruse kehtestamiseni lähtutakse ühinemislepingus kokkulepitud ühinenud kohaliku omavalitsuse üksuse põhimäärusest.

[RT I, 21.06.2016, 1- jõust. 01.07.2016]

(4³) Haldusterritoriaalse korralduse muutmise tulemusena moodustunud kohaliku omavalitsuse üksuse koosseisu üleviidav hallatav asutus tegutseb kuni asutuse uue põhimääruse kehtestamiseni seni kehtinud põhimääruse järgi.

[RT I, 21.06.2016, 1- jõust. 01.07.2016]

(4⁴) Haldusterritoriaalse korralduse muutmise tulemusena moodustunud kohaliku omavalitsuse üksuse arengukava vastuvõtmiseni ja üldplaneeringu kehtestamiseni kehtivad ühinenud kohaliku omavalitsuse üksuste arengukavad ja üldplaneeringud nendel territooriumidel, kus need enne ühinemist või liitumist kehtestati. Kuni ühinemise tulemusena moodustunud kohaliku omavalitsuse üksuse arengukava vastuvõtmiseni lähtutakse otsustamisel kõigi ühinenud kohaliku omavalitsuse üksuste arengukavadest.

[RT I, 21.06.2016, 1- jõust. 01.07.2016]

(4⁵) Kuni haldusterritoriaalse korralduse muutmise tulemusena moodustunud kohaliku omavalitsuse üksuse valla või linna põhimääruse kehtestamiseni võib moodustunud kohaliku omavalitsuse üksus kasutada ühinemislepingus kokkulepitud ühinenud valla või linna sümboolikat, mis vastab kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 14 lõikes 3 nimetatud nõuetele.

[RT I, 21.06.2016, 1- jõust. 01.07.2016]

(5) Kui haldusterritoriaalse korralduse muutmise tulemusena moodustunud kohaliku omavalitsuse üksuse volikogu valimiste tulemused kuulutatakse välja vahemikus 1. oktoober kuni 31. detsember, kinnitab

haldusterritoriaalse korralduse muutmise tulemusena moodustunud kohaliku omavalitsuse üksuse volikogu arengukava ja eelarvestrateegia hiljemalt ühinemise aastale järgneva aasta 15. oktoobriks.
[RT I, 21.06.2016, 1- jõust. 01.07.2016]

(5¹) Kui haldusterritoriaalse korralduse muutmise tulemusena moodustunud kohaliku omavalitsuse üksuse volikogu valimiste tulemused kuulutatakse välja muul ajal kui käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud perioodil, kinnitab haldusterritoriaalse korralduse muutmise tulemusena moodustunud kohaliku omavalitsuse üksuse volikogu arengukava ja eelarvestrateegia üheksa kuu jooksul pärast volikogu valimiste tulemuste väljakuulutamist.
[RT I, 21.06.2016, 1- jõust. 01.07.2016]

(5²) Kuni haldusterritoriaalse korralduse muutmise tulemusena moodustunud kohaliku omavalitsuse üksuse arengukava ja eelarvestrateegia vastuvõtmiseni kehtivad ühinenud kohaliku omavalitsuse üksuste arengukavad ja eelarvestrateegiad, millest tuleb lähtuda haldusterritoriaalse korralduse muutmise tulemusena moodustunud kohaliku omavalitsuse üksuse eelarve koostamisel.
[RT I, 21.06.2016, 1- jõust. 01.07.2016]
19.08.2016 17:05
Veaparandus. Parandatud ilmne ebatäpsus lõike numbris 5² Riigi Teataja seaduse § 10 lõike 4 alusel.

(6) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud juhul jätkatakse kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse § 30 lõikes 1 nimetatud andmete esitamist ühinenud omavalitsusüksuste kaupa kuni eelarveaasta lõpuni eraldi. Kui eelarve vastuvõtmisel on lähtutud käesoleva paragrahvi lõikest 3, siis esitatakse vastavad andmed ühinemise teel moodustunud omavalitsusüksuse kohta esimesel võimalusel pärast eelarvete ühendamist.
[RT I 2010, 72, 543- jõust. 01.01.2011]

(7) Ühinemise teel moodustunud kohaliku omavalitsuse üksuse esimesele eelarvele lisatavas seletuskirjas esitatakse võrreldavad arvnäitajad ühinenud omavalitsusüksuste eelmise eelarveaasta vastavate arvnäitajate liitmise teel, elimineerides omavahelisi tehinguid kajastavad arvnäitajad.
[RT I 2010, 72, 543- jõust. 01.01.2011]

(8) Ühinemise aasta majandusaasta aruanne koostatakse vastavalt kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse §-le 29 iga ühinenud kohaliku omavalitsuse üksuse kohta eraldi. Kui eelarve vastuvõtmisel on lähtutud käesoleva paragrahvi lõikest 3, siis koostatakse ühinemise aasta majandusaasta aruanne ühinemise teel moodustunud kohaliku omavalitsuse üksuse kohta. Ühinemise teel moodustunud kohaliku omavalitsuse üksuse esimeses majandusaasta aruandes esitatakse sellele eelnenud majandusaasta võrreldavad arvnäitajad ühinenud kohaliku omavalitsuse üksuste eelmise majandusaasta vastavate arvnäitajate liitmise teel, jättes välja ühinenud omavalitsusüksuste omavahelisi tehinguid kajastavad arvnäitajad.
[RT I 2010, 72, 543- jõust. 01.01.2011]

(9) Ühinemise teel moodustunud omavalitsusüksus võib näidata kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse § 29 lõike 4 punktides 2 ja 3 nimetatud arvnäitajad ühinenud kohaliku omavalitsuse üksuste kaupa eraldi kuni selle majandusaasta lõpuni, millal ühinenud kohaliku omavalitsuse üksused koostasid majandusaasta aruanded eraldi.
[RT I 2010, 72, 543- jõust. 01.01.2011]

(10) Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse alusel algatatud raske finantsolukorra ohu kõrvaldamise menetlus lõppeb selle eelarveaasta algusest, millal hakkab kehtima ühinemise käigus moodustunud kohaliku omavalitsuse üksuse eelarve.
[RT I 2010, 72, 543- jõust. 01.01.2011]

(11) Haldusterritoriaalse korralduse muutmise tulemusena moodustunud kohaliku omavalitsuse üksuse volikogu kehtestab moodustunud kohaliku omavalitsuse üksuse üldplaneeringu kolme aasta jooksul moodustunud kohaliku omavalitsuse üksuse volikogu valimiste tulemuste väljakuulutamise päevast arvates.
[RT I, 21.06.2016, 1- jõust. 01.07.2016]

(12) Pärast haldusterritoriaalse korralduse muutmise tulemusena ühinemise teel uue kohaliku omavalitsuse üksuse kui avalik-õigusliku juriidilise isiku moodustumist viiakse kõik ühinenud kohaliku omavalitsuse üksuste senised täitevorganid ning ametiasutused ja ametiasutuste hallatavad asutused üle moodustunud kohaliku omavalitsuse üksuse koosseisu.
[RT I, 21.06.2016, 1- jõust. 01.07.2016]

(13) Haldusterritoriaalse korralduse muutmise tulemusena moodustunud kohaliku omavalitsuse üksuse ametiasutuse struktuuri, koosseisu ja palgajuhendi kehtestab uus valitud volikogu.
[RT I, 21.06.2016, 1- jõust. 01.07.2016]

(14) Volikogu korraliste valimiste käigus toimunud haldusterritoriaalse korralduse muutmise tulemusena moodustunud kohaliku omavalitsuse üksuse moodustavad uued ametiasutused alustavad tööd ühinemisele järgneva aasta 1. jaanuaril.
[RT I, 21.06.2016, 1- jõust. 01.07.2016]

§ 15. –§ 16.[Käesolevast tekstist välja jäetud.]

§ 17. Käesoleva seaduse § 16 punktide 1 ja 3–6 jõustumine

Käesoleva seaduse § 16 punktid 1 ja 3–6 jõustuvad 1995. aasta 1. septembril.